

ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่¹

ประโยชน์ สังกสิน*

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่” ได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ และ (2) เพื่อศึกษาสถานการณ์ทางการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ผลการศึกษาพบว่า

แนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ ได้แก่ แนวคิดเรื่องอำนาจชีวะ (bio-power) และการปกครองจิตวิญญาณ (governmentality) ของฟูโก (Foucault) แนวคิดเรื่องการเมืองของการรื้อสร้าง (the politics of deconstruction) ของ แดร์ริดา (Derrida) แนวคิดเรื่องการเมืองเชิงสุนทรียศาสตร์ (aesthetics politics) และการโต้เถียง (dispute) ของลีโยตาร์ด (Lyotard) แนวคิดเรื่องการกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็น (becoming) และการเมืองของการเป็น-เสียงส่วนน้อย (a politics of becoming-minoritarian) ของเดอเลซ (Deleuze) และแนวคิดเรื่องการมีส่วนของภาคส่วนที่ไม่มีส่วนทางการเมือง (the part of those who have no part) สุนทรียศาสตร์ของการเมือง (aesthetics of politics) และประชาธิปไตยของผู้ที่ไม่มีส่วน (democracy of who have no part) ของ ร็องซีแยร์ (Ranciere)

สถานการณ์ยุคหลังสมัยใหม่อันเป็นผลมาจากการนำแนวคิดและทฤษฎีของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ไปปฏิบัติมีอยู่ 5 ประการ คือ (1) การพัวพันของแนวคิดเรื่องรัฐชาติ (2) อำนาจอธิปไตยแบบจักรวรรดิ (3) ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ (4) ประชาธิปไตยแบบเข้มข้น และ (5) การเมืองโลก

คำสำคัญ : ปรัชญาการเมือง/ ยุคหลังสมัยใหม่/ ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่” ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม งบประมาณปี พ.ศ. 2558

* รองศาสตราจารย์, ดร., อาจารย์ประจำวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Postmodern Political Philosophy²

Prayote Songklin*

Abstract

This research, Postmodern Political Philosophy, consists of two purposes of the study. They are: 1) to study the concepts and theories of postmodern political philosophy and 2) to study the postmodern political situations. Methodology used in the study is qualitative research: documentary research. The findings are as follows:

The significant concepts and theories of postmodern political philosophy are: Foucault's bio-power and governmentality; Derrida's the politics of deconstruction; Lyotard's aesthetics politics and dispute; Deleuze's becoming and the part of those who have no part; and Ranciere's the part of those who have no part, aesthetics of politics, and democracy of who have no part.

There are 5 kinds of postmodern political situations, result from practically using concepts and theories of postmodern political philosophy. They are: 1) blurred nation-state concept, 2) imperial sovereignty, 3) new social movement, 4) radical democracy, and 5) global politics.

Key Words: Political Philosophy/ Postmodern/ Postmodern political philosophy

ความนำ

คำว่า “ปรัชญา” หรือ “Philosophy” ตามความหมายดั้งเดิมหมายถึงความรักในปัญญา (love of wisdom) หรือการแสวงหาปัญญา (quest for wisdom) ในปัจจุบันคำว่าปรัชญามักจะถูกนำมาใช้ใน 2 ความหมาย คือ (1) หมายถึงศาสตร์ที่ศึกษาในเรื่องของความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติ หรือแก่นแท้ของมนุษย์ โลกและทุกสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้ง โดยใช้เหตุผลเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความจริง หรือความรู้ที่แน่นอน และ (2) หมายถึงแนวคิดของมนุษย์คนใดคนหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือยุค

² This article is a part of the research, entitled “Postmodern Political Philosophy” under the financial support of Collage of Politic and Governance, Mahasarakham University, fiscal year 2015.

* Assistant Professor, Dr., Lecturer at Collage of Politic and Governance, Mahasarakham University.

โดยคนหนึ่ง ซึ่งแนวคิดเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสภาพความเป็นอยู่และสภาวะแวดล้อมของมนุษย์ในยุคนั้นๆ

จุดมุ่งหมายในการศึกษาปรัชญามีอยู่ 2 ประการ คือ (1) เพื่อแสวงหาความรู้และความจริงเกี่ยวกับมนุษย์ โลก ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับโลก และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ซึ่งเราเรียกปรัชญาที่ศึกษาตามความมุ่งหมายในส่วนนี้ว่า “ปรัชญาทั่วไป” และ (2) เพื่อแสวงหาชีวิตสังคม และการจัดการปกครองที่ดี ด้วยการขบคิดและถกเถียงกันด้วยเหตุผล ซึ่งเราเรียกปรัชญาที่ศึกษาตามความมุ่งหมายในส่วนนี้ว่า “ปรัชญาสังคม” หรือ “ปรัชญาการเมือง”

ในวรรณกรรมที่เกี่ยวกับปรัชญาการเมืองตะวันตกส่วนใหญ่จะแบ่งปรัชญาการเมืองออกเป็น 3 ยุค คือ (1) ปรัชญาการเมืองยุคคลาสสิก (Classical Political Philosophy) หมายถึง ปรัชญาการเมืองในยุคกรีก โดยมีโสเครตีสเป็นผู้ให้กำเนิด สืบทอดและพัฒนาต่อมาโดยเพลโต และ เจริญถึงขีดสูงสุดในสมัยของอริสโตเติล นักปรัชญาทั้งสามท่านนี้ถือเป็นเสาหลักของปรัชญาการเมืองยุคคลาสสิก (2) ปรัชญาการเมืองยุคกลาง (Middle Age Political Philosophy) หมายถึง ปรัชญาการเมืองที่มีการพัฒนาขึ้นมาในยุโรปนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 5 - 15 โดยเริ่มตั้งแต่การล่มสลายของจักรวรรดิโรมันตะวันตก จนถึงการเริ่มต้นของสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา ซึ่งเป็นการก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ นักปรัชญาการเมืองที่สำคัญในยุคนี้ ได้แก่ เซนต์ออกัสติน (St. Augustine) และเซนต์อาควินัส (St. Thomas Aquinas) และ (3) ปรัชญาการเมืองยุคสมัยใหม่ (Modern Political Philosophy) หมายถึง ปรัชญาการเมืองที่มีการพัฒนาขึ้นมาในช่วงศตวรรษที่ 16-19 เพื่อเป็นการต่อต้านปรัชญาการเมืองยุคกลางซึ่งมีรากฐานอยู่บนปรัชญาการเมืองยุคคลาสสิกอีกทีหนึ่ง นักปรัชญาการเมืองยุคใหม่ แม้จะมีแนวคิดที่ต่างกันในระยะเยียด แต่มีความเห็นที่สอดคล้องต้องกันในเรื่องของการปฏิเสธแนวคิดของปรัชญาการเมืองยุคคลาสสิกว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ซึ่งนักปรัชญาการเมืองคนสำคัญในยุคนี้ ได้แก่ แมคเคียเวลลี (Machiavelli) โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) จอห์น ล็อก (John Locke) รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) เบอร์ก (Edmund Burke) เฮเกิล (Friedrich Hegel) และ มาร์กซ์ (Karl Marx) เป็นต้น

จากการที่ได้เป็นอาจารย์ประจำวิชาปรัชญาการเมืองมาเป็นเวลาหลายปี และได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดยุคหลังสมัยใหม่มาเป็นเวลายาวนาน ทำให้ผู้วิจัยพบว่าการแบ่งยุคปรัชญาการเมืองแบบเดิมนั้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงอีกต่อไป เนื่องจากในปัจจุบันมีปรัชญาการเมืองแบบใหม่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างออกไปจากยุคก่อนหน้าอย่างชัดเจน นั่นก็คือ “ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่” (Postmodern Political Philosophy) ซึ่งถือได้ว่าเป็นปรัชญาการเมืองยุคที่ 4

แนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ (postmodern) หมายถึงแนวคิดที่เป็นการตั้งข้อสงสัยต่อความเชื่อของยุคสมัยใหม่นิยม (modernism) การลดลงของความน่าเชื่อถือหรืออำนาจอันชอบธรรมของอภิธานาน (grand narratives) ที่เคยถูกใช้เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับสังคม การเมืองและวิทยาศาสตร์ในยุคแห่งความรู้แจ้ง (Enlightenment) การแสดงความสงสัยหรือความไม่เชื่อถือเกี่ยวกับศักยภาพของมนุษย์ในการที่จะเข้าใจหรือสามารถนิยามสิ่งซึ่งเป็นความจริงสูงสุดหรือความจริงรวบยอด การปฏิเสธแนวคิดของความเป็นไปได้ในการเป็นตัวแทนอย่างเป็นวัตถุวิสัย การปฏิเสธความเชื่อที่ว่าประวัติศาสตร์กำลังดำเนินไปสู่ความก้าวหน้า และปฏิเสธความเชื่อที่ว่าสามัญสำนึกของมนุษย์สามารถกำหนดและอธิบายสิ่งที่เป็นความดี (Good) สากกล ซึ่งจะนำไปสู่ชีวิตทางสังคมที่เป็นอุดมคติได้ในที่สุด ในขณะที่สังคมยุคหลังสมัยใหม่ (postmodern society) เป็นสังคมแบบหลังอุตสาหกรรม (postindustrial) ซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีแบบใหม่ที่มีความสามารถในการผลิตซ้ำวัตถุและภาพลักษณ์อย่างไม่จำกัด ผลที่ตามมาคือสภาพสังคมแบบ “ล้ำความจริง” (hyper-real) ซึ่งความแตกต่างระหว่างของจริงและของที่ไม่จริงถูกกลบฝังออกไป และเป็นสังคมที่จมอยู่ในกระแสของสัญญาณ (signs) และการจำลอง (simulations) อย่างไม่มีที่สิ้นสุด³

ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodern Political Philosophy) หมายถึงปรัชญาการเมืองที่พัฒนาขึ้นมาภายใต้แนวคิดทฤษฎียุคหลังสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นมาในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ในฐานะที่เป็นผลมาจากการวิพากษ์ความรู้แบบสมัยใหม่ (modern) ในสังคมตะวันตก นักปรัชญาที่สำคัญที่เป็นผู้บุกเบิกแนวคิดในยุคนี้ ได้แก่ ฟูโก (Michel Foucault) แดร์ริดา (Jacques Derrida) ลีโยตาร์ด (Jean-Francois Lyotard) เดอเลซ (Gilles Deleuze) และ แลร์รองซีแยร์ (Jacques Ranciere) เป็นต้น นักปรัชญาเหล่านี้แม้จะไม่ได้อธิบายในเรื่องของการเมืองการปกครองไว้โดยตรง แต่ผลงานของนักปรัชญากลุ่มนี้ก็มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อแนวคิดทางการเมืองการปกครองในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 และช่วงต้นศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดต่อวงวิชาการรัฐศาสตร์ในประเทศไทยว่า ควรจะมีการปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับยุคของปรัชญาการเมืองในเอกสารและตำราต่างๆ จาก 3 ยุค เป็น 4 ยุค ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันมากขึ้น โดยในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะได้มุ่งศึกษาใน 2 ประเด็นหลัก คือ (1) แนวคิดและทฤษฎีของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ และ (2) สภาพการณ์ทางการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจาก

³ รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ดูใน Bogason, 2004, pp. 3-4; Drolet, 2004, pp. 1-12; Spicer, 2001, pp. 89-91; Farmer, 1997, p. 13; Spicer, 1997, p. 90; Woller, 1997, p. 9; McSWITE, 1996, pp. 207-8; และ Dickens and Fontana, 1994, pp. 3-4.

การนำเอาแนวคิดทฤษฎีของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ไปปฏิบัติ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่
2. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ทางการเมืองยุคหลังสมัยใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความ และเอกสารวิชาการต่างๆ ซึ่งแหล่งข้อมูลในการค้นคว้า ได้แก่ ห้องสมุดในเครือข่ายของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดในเครือข่ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) และสถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารจะนำมาจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ และเรียบเรียงเพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้

ผลการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่

จากการที่ได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของนักปรัชญายุคหลังสมัยใหม่จำนวน 5 คน⁴ ได้แก่ ฟูโก (Michel Foucault)⁵ แครร์ริดา Jacques Derrida)⁶ ลีโยตาร์ด (Jean-Francois Lyotard)⁷ เดอเลซ

⁴ ในความเป็นจริงแล้ว นักปรัชญาเหล่านี้ไม่ได้เป็นผู้กำหนดหรือยอมรับว่าตนเองเป็นนักปรัชญายุคหลังสมัยใหม่ หรือแม้กระทั่งปฏิเสธว่าตนเองเป็นนักปรัชญายุคหลังสมัยใหม่ แต่การที่ผู้วิจัยเลือกนักปรัชญาเหล่านี้มานำเสนอในฐานะที่เป็นตัวแทนของนักปรัชญายุคหลังสมัยใหม่ เนื่องจากผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าแนวคิดทฤษฎีของนักปรัชญาเหล่านี้สอดคล้องกับนิยามของคำว่า “หลังสมัยใหม่” (postmodern) ที่ได้เสนอไว้ในหัวข้อ “ความน่า” ข้างต้น และนักปรัชญาเหล่านี้ได้อธิบายถึงแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไว้อย่างชัดเจน

⁵ รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ตามแนวคิดของฟูโก ดูใน อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2555; Brockling, Krasmann, and Lemke, 2011; Kelly, 2009; Downing, 2008; Gutting, 2006; Moss, 1998; Simons, 1995; และ Foucault, 1994.

⁶ รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ตามแนวคิดของแครร์ริดา ดูใน เกษม เพ็ญภินันท์, 2554; Gutting, 2001; Beardsworth, 1996; และ Tallack, 1995.

⁷ รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ตามแนวคิดของลีโยตาร์ด ดูใน เกษม เพ็ญภินันท์, 2554; Williams, 1998; Sim, 1996; Readings, 1991; และ Lyotard, 1984.

(Gilles Deleuze)⁸ และร็องซีแยร์ (Jacques Ranciere)⁹ ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดและทฤษฎีอยู่ 10 ประการ ที่ถือได้ว่าเป็นแกนหลักของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว พร้อมทั้งคำอธิบายสาระสำคัญของแนวคิดและทฤษฎีแต่ละประการในรูปของตาราง เพื่อให้สามารถมองเห็นทั้งภาพรวมและรายละเอียดในขณะเดียวกันได้อย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎีของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่

1. อำนาจชีวะ (bio-power) ฟูโก (Foucault) อธิบายว่า อำนาจชีวะ (bio-power) เป็นแนวคิดที่มองว่าอำนาจเป็นสิ่งมีชีวิตในตัวเอง สามารถเคลื่อนย้ายไปมา และฟุ้งกระจายอยู่ทุกหนทุกแห่ง คล้ายกับจุลินทรีย์ที่ฟุ้งกระจายอยู่ทั่วไปในอากาศ อำนาจไม่ได้ยึดโยงอยู่กับตัวบุคคล สถานภาพ หรือสถาบัน แต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของความสัมพันธ์และปฏิบัติการของความสัมพันธ์นั้น อำนาจจึงมีลักษณะคล้ายสนามแม่เหล็กไฟฟ้า แม้มองไม่เห็น แต่ถ้ามันไปสัมพันธ์กับสิ่งใดที่เหมาะสมก็สามารถแสดงตัวขึ้นมาได้

2. การปกครองจิตวิญญาณ (governmentality) ฟูโก (Foucault) อธิบายว่า การปกครองจิตวิญญาณ (governmentality) เป็นการปกครองในระดับจิตสำนึก โดยผู้ปกครองจะปลูกฝังความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งลงไปในจิตใจของประชาชน จนประชาชนยอมรับว่าความคิดนั้นๆ เป็นความจริง แล้วนำเอาความจริงที่ยอมรับนั้นมาใช้ปกครองหรือควบคุมตัวเอง การปกครองแบบนี้จึงไม่มีสถาบันที่มีอำนาจมาปกครองในฐานะที่เป็นองค์อธิปัตย์ แต่เป็นลักษณะของการปกครองตนเองด้วยจิตสำนึกของตนเอง

3. การเมืองของการรื้อสร้าง (the politics of deconstruction) แดร์ริดา (Derrida) อธิบายว่า การเมืองของการรื้อสร้าง (the politics of deconstruction) เป็นการนำเสนอปัญหาและปฏิบัติการถอดถอนเพื่อเปิดปมหรือประเด็นปัญหาที่ถูกกลบเกลื่อน ปิดกั้นหรือซ่อนทับไว้ในสังคมให้ปรากฏขึ้นมา สลายความย้อนแย้งภายในปมปัญหาที่ลึกล้ำต่อกัน เพื่อคลี่คลายความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เป็นธรรม สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม โดยมีเป้าหมายหลักคือการรักษาระยะความสัมพันธ์ระหว่างข้อตรงข้ามไว้ โดยมีให้ข้อใดข้อหนึ่งมากำกับหรือกำหนดอีกข้อหนึ่งได้

⁸ รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ตามแนวคิดของเดอเลิซ ดูใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2556; Stivale, 2007; May, 2005; Patton, 2000; Holland, 1999; และ Kaufman and Heller, 1998.

⁹ รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ตามแนวคิดของร็องซีแยร์ ดูใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2552; 2553ก; และ Ranciere, 1999.

4. การเมืองเชิงสุนทรียศาสตร์ (aesthetics politics) ลีโตนาร์ด (Lyotard) อธิบายว่าการเมืองเชิงสุนทรียศาสตร์ (aesthetics politics) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดที่ว่า การตัดสินเชิงการเมือง (political Judgment) มีลักษณะเช่นเดียวกับการตัดสินคุณค่าเชิงสุนทรียศาสตร์ (aesthetics) ที่เห็นว่าสิ่งต่างๆ จะสวยงามหรือไม่ขึ้นอยู่กับทัศนะหรือความคิดเห็นของแต่ละคน ในทำนองเดียวกัน “ความแตกต่างทางความคิดเห็น” (differend) และ “การตัดสินเชิงการเมือง” ที่หลากหลายไม่มีหลักเกณฑ์ใดๆ ที่จะมาวัดความถูกต้องและความชอบธรรมได้

5. การโต้เถียง (dispute) ลีโตนาร์ด (Lyotard) อธิบายว่า การโต้เถียง (dispute) คือเครื่องมือที่จะนำไปสู่ทางออกทางการเมือง โดยการโต้เถียงจะก่อให้เกิดการจำแนกแจกแจง และสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้รับทราบ ความรู้สึก รวมทั้งอคติต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในทัศนะและความคิดเห็นให้ปรากฏขึ้นมา ซึ่งจะทำให้ทุกคนตระหนักถึงสิ่งที่ป็นจริงได้อย่างถูกต้อง โดยไม่จำเป็นต้องมีข้อสรุปหรือฉันทามติ ความยุติธรรมที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้ เมื่อระบบการเมืองที่เป็นอยู่นำเราไปสู่การโต้เถียงอันไม่มีที่สิ้นสุด

6. การกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็น (becoming) เดอเลซ (Deleuze) อธิบายว่าการกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็น (becoming) คือสภาวะที่จะเป็นอย่างอื่นที่แตกต่างไปจากระบบการจัดประเภทที่ดำรงอยู่ สารสำคัญของ การกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็นคือการหลุดพ้นไปจากปัจจุบัน การสลaysันคลอนสามัญสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์/ตัวตนที่มั่นคงตายตัว แนวคิดนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า เหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมเป็นการปะทะประสานของการลากเส้นแบ่ง การสลายเส้นแบ่ง การลากเส้นแบ่งใหม่ การตัดข้ามเส้นแบ่งแบบต่างๆ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งอื่นได้เสมอ

7. การเมืองของการเป็น-เสียงส่วนน้อย (a politics of becoming-minoritarian) เดอเลซ (Deleuze) อธิบายว่า เสียงส่วนใหญ่ (majoritarian) เป็นผลลัพธ์ของอำนาจและการครอบงำของพลังต่างๆ ที่ตกผลึกเป็นแบบฉบับ เป็นมาตรฐานหลักในสังคม ส่วน “การกำลังจะเป็น-เสียงส่วนน้อย” (becoming-minoritarian) เป็นการต่อสู้เพื่อหลีกเลี่ยงไปจากลักษณะที่เป็นแบบฉบับ จากตัวแบบมาตรฐานหลักของสังคม “การเมืองของการเป็น-เสียงส่วนน้อย” (a politics of becoming-minoritarian) จึงเป็นการต่อต้านขัดขืนอำนาจกระแสหลักที่ครอบงำอยู่ในสังคม ก่อให้เกิดการสลายเส้นแบ่งต่างๆ ที่ดำรงอยู่ และนำไปสู่การลากเส้นแบ่งขึ้นมาใหม่ตลอดเวลา

8. การมีส่วนของภาคส่วนที่ไม่มีส่วนทางการเมือง (the part of those who have no part) ร็องซีแยร์ (Ranciere) อธิบายว่า คำว่า “การเมือง” เริ่มต้นขึ้นเมื่อภาคส่วนที่ถูกกีดกัน ปิดกั้น ไม่มีพื้นที่ ไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการปกครองและถูกปกครอง ร็องซีแยร์เรียกการเข้าไปมีส่วนร่วมแบบนี้ว่า “การมีส่วนของภาคส่วนที่ไม่มีส่วนทางการเมือง” (the part of

those who have no part) เป็นการสลายระเบียบกฎเกณฑ์และเส้นแบ่งต่างๆ ที่ดำรงอยู่เพื่อเปิดพื้นที่ให้กับ “ส่วนที่ถูกนับเพื่อที่จะไม่นับรวมให้เป็นส่วน” (the uncounted in a space where they are countable as uncouncted) ของระบบให้สามารถเข้ามามีส่วนในกระบวนการปกครองและถูกปกครอง

9. สุนทรียศาสตร์ของการเมือง (aesthetics of politics) ร็องซีแยร์ (Ranciere) อธิบายว่า “การเมือง” เป็นเรื่องของการต่อสู้เรียกร้องของกลุ่มคนที่ไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง ให้กลายเป็น “การพูด” ไม่ใช่เพียงแค่ “การส่งเสียง” (แบบสัตว์) เนื่องจากคนกลุ่มนี้ไม่เคยมีเสียงมาก่อน จึงจำเป็นต้องสร้างเสียง สร้างการสื่อสารของตัวเองขึ้นมา ความเป็นการเมืองจึงเป็นการสร้างฉากหรือเวทีสำหรับการสนทนาเพื่อสลายและสั่นคลอนระบบระเบียบที่ดำรงอยู่ และปรับเปลี่ยนการรับรู้ของคนในสังคม โดยนัยนี้ การเมืองจึงมีลักษณะคล้ายกับการเขียนบทกวีที่จะต้องจินตนาการเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องมีการนำเสนอขึ้นมาใหม่ “สุนทรียศาสตร์ของการเมือง” (aesthetics of politics) ก็คือการสร้างวัฒนธรรมใหม่ สร้างชุมชนใหม่และสร้างการรับรู้ใหม่ ที่แตกต่างออกไปจากระบบการจัดประเภทแยกแยะของสังคมที่ดำรงอยู่ เพื่อเปิดพื้นที่ให้คนที่ไม่มีสิทธิมีเสียงได้เข้ามามีสิทธิมีเสียงและมีส่วนร่วมในทางการเมือง

10. ประชาธิปไตยของผู้ที่ไม่มีส่วน (democracy of who have no part) ร็องซีแยร์ (Ranciere) อธิบายว่า สาระสำคัญของประชาธิปไตยคือ อำนาจของคนที่ไม่สมควรจะมีอำนาจ และการปกครองโดยคนที่ไม่สมควรจะมาเป็นผู้ปกครอง ประชาธิปไตยคือการเกิดขึ้นของตัวแสดงทางการเมืองแบบใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ผ่านการสร้างพื้นที่เฉพาะ การรับรู้เฉพาะ เพื่อเรียกร้องความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน เป็น “ประชาธิปไตยของผู้ที่ไม่มีส่วน” (democracy of who have no part) ซึ่งมีที่ว่างให้กับการเห็นแย้งหรือการไม่เห็นด้วย (disagreement) และมีที่ว่างให้กับ “ส่วนที่ถูกนับเพื่อที่จะไม่นับรวมให้เป็นส่วน” (the uncouncted in a space where they are countable as uncouncted) เป็นประชาธิปไตยของคนที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่ใช่ประชาธิปไตยแบบเลือกตั้งตัวแทน

2. สภาพการณ์ทางการเมืองยุคหลังสมัยใหม่

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่ามีสภาพการณ์ทางการเมืองยุคหลังสมัยใหม่จำนวน 5 ประการ อันเป็นผลมาจากการนำแนวคิดและทฤษฎีของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่ไปปฏิบัติจนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิต ระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผู้วิจัยจะได้

นำเสนอเนื้อหาโดยสรุปเกี่ยวกับสภาวะการณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่รองรับในรูปของตาราง ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงสภาวะการณ์ทางการเมืองยุคหลังสมัยใหม่

สภาวะการณ์ทางการเมือง	สาระสำคัญ	แนวคิดทฤษฎีรองรับ
(1) การพร่าเลือนของแนวคิดเรื่องรัฐชาติ (Blurred Nation-State Concept) ¹⁰	(1) ในโลกยุคไร้พรมแดนที่การคมนาคมติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็วและตัดข้ามอาณาเขตของรัฐ และการเคลื่อนย้ายไหลเวียนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและอย่างฉับพลันในทุกด้านของชีวิตมนุษย์ นอกจากจะทำให้อาณาเขตของรัฐชาติมีลักษณะลื่นไหลไม่มั่นคงแล้ว ยังทำให้การห้ามการแทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวคิดหลักของความคิดเรื่อง “อำนาจอธิปไตยแห่งชาติ” หรือ “อำนาจอธิปไตยของรัฐ” ในแบบของสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย กลายเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในโลกปัจจุบัน (2) เมื่อโลกมีการเชื่อมโยงกระชับแน่นระหว่างเวลาและสถานที่มากขึ้น ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลก ได้กลายเป็นปัญหาร่วมกันของประชาคมโลก ซึ่งแนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐที่คับแคบ เด็ดขาดและตัดตอนไม่สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากในโลกยุคหลังสมัยใหม่มีประเด็นปัญหาที่กว้างไกลไปกว่าอาณาเขตของรัฐและมีตัวแสดงอื่นๆ บนเวทีการเมืองที่ไม่ใช่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น	(1) แนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของฟูโก (2) แนวคิดเรื่องการทำล้งจะเกิด/การทำล้งจะเป็นของเดอเลซ

¹⁰ รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดูใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2553ข; ชีระ นุชเปี่ยม, 2541; Sorensen, 2004; และ Love, 2011.

สภาการณ์ทางการเมือง	สาระสำคัญ	แนวคิดทฤษฎีรองรับ
(2) อำนาจอธิปไตยแบบจักรวรรดิ (Imperial Sovereignty) ¹¹	(1) ในโลกยุคหลังสมัยใหม่ แม้อำนาจอธิปไตยของรัฐจะอ่อนกำลังลง แต่ตัวอำนาจอธิปไตยเองกลับพัฒนาก้าวหน้าไปอีกรูปแบบหนึ่งกลายเป็นอำนาจอธิปไตยแบบจักรวรรดิเพื่อการจัดระเบียบโลกใหม่ โดยอำนาจของจักรวรรดิจะเป็นอำนาจแบบตำรวจ ทำหน้าที่ตรวจสอบตราสอดส่องให้เป็นไปตามระเบียบโลกชุดใหม่ที่เจ้าจักรวรรดิกำหนดขึ้นมา (2) เจ้าจักรวรรดิจะใช้ทั้งอำนาจอ่อนและอำนาจแข็งควบคู่กันไป อำนาจอ่อนใช้สำหรับความเห็นพ้องต้องกันเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประเทศสมาชิกของจักรวรรดิ ส่วนอำนาจแข็งจะใช้ในฐานะที่เป็นกำลังสำรองพร้อมนำมาใช้ได้ทุกเมื่อหากจำเป็น (3) ในการใช้อำนาจอ่อนนั้นเจ้าจักรวรรดิจะใช้เทคนิควิทยาการที่เรียกว่า “อำนาจชีวะ” (bio-power) เพื่อนำไปสู่การจัดการกับตัวตนของมนุษย์เพื่อผลในการสยบยอมและง่ายแก่การควบคุม อำนาจอธิปไตยแบบจักรวรรดิจึงเป็นอำนาจในเชิงรุกที่ทะลุทะลวงแทรกแซงเข้าไปทุกที่เพื่อปกครองจิตวิญญาณของคนในโลกโดยไม่ต้องคำนึงถึงอาณาเขตของชาติอีกต่อไป	(1) แนวคิดเรื่องอำนาจชีวะของฟูโก (2) แนวคิดเรื่องการปกครองจิตวิญญาณของฟูโก (3) แนวคิดเรื่องการกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็นของเดอเลซ
(3) ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ (New	(1) ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่เป็นการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนที่ต้องการเสนอทางเลือกใหม่ในการเปลี่ยนแปลงระบบ	(1) แนวคิดเรื่องอำนาจชีวะของฟูโก (2) แนวคิดเรื่องการเมือง

¹¹ รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ดูใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2553ข; สรวิศ ชัยนาม, 2552; และ Garrison, 2004.

สภาการณ์ทางการเมือง	สาระสำคัญ	แนวคิดทฤษฎีรองรับ
Social Movement) ¹²	การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในระดับโลก เนื่องจากข้อจำกัดของระบบการเมืองแบบตัวแทนหรือการเมืองในระบบพรรค และแนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐที่เด็ดขาดและตัดตอนไม่อยู่ในฐานะที่จะแก้ไขปัญหาในระดับโลกได้ (2) ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่เป็นการเชื่อมประสานชีวิตประจำวันเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับโลก โดยการรวมเอาเรื่องส่วนตัว เช่น ความสัมพันธ์ทางเพศและความยากจน เป็นต้น เข้ากับเรื่องส่วนรวม เช่น ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและการเอารัดเอาเปรียบในระดับโลก เป็นต้น เข้าด้วยกัน (3) ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่เป็นการเคลื่อนไหวเรียกร้องเพื่อต้องการสร้างนิยามหรือความหมายชุดใหม่ให้กับสิ่งที่เคลื่อนไหวเรียกร้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิยามหรือความหมายของสิ่งที่เรียกว่า “การเมือง” ให้กว้างไกลไปจากเดิม โดยการชี้ให้เห็นว่าเรื่องราวในชีวิตประจำวันนั้นเป็นทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเมืองในเวลาเดียวกัน (4) ผู้ที่เป็นแกนหลักในการดำเนินการเคลื่อนไหวเรียกร้องในการเมืองแบบหลัง	ของการก่อสร้างของแคร์ริดา (3) แนวคิดเรื่องการเมืองเชิงสุนทรียศาสตร์ของลิโยตาร์ด (4) แนวคิดเรื่องการโต้เถียงของลิโยตาร์ด (5) แนวคิดเรื่องการกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็นของเดอเลซ (6) แนวคิดเรื่องการเมืองของการเป็น-เสียงส่วนน้อยของเดอเลซ (7) แนวคิดเรื่องการมีส่วนของภาคส่วนที่ไม่มีส่วนทางการเมืองของ ร็องซีแยร์ (8) แนวคิดเรื่องสุนทรียศาสตร์ของการเมืองของร็องซีแยร์ (9) แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยของผู้ที่ไม่มีส่วนของร็องซีแยร์

¹² รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดูใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545, 2553ข; Hobson, 2003; Zirakzadeh, 2006; และ McDonald, 2006.

สภาวการณ์ทางการเมือง	สาระสำคัญ	แนวคิดทฤษฎีรองรับ
	สมัยใหม่ คือประชาชนคนธรรมดา ไม่ใช่รัฐชาติ หรือพรรคการเมืองอย่างการเมืองในยุคสมัยใหม่	
(4) ประชาธิปไตยแบบเข้มข้น (Radical Democracy) ¹³	(1) ประชาธิปไตยแบบเข้มข้นไม่ใช่เรื่องของการช่วงชิงอำนาจรัฐ หรือการล้มล้างรัฐบาลผ่านการหย่อนบัตรเลือกตั้งหรือผ่านระบบการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่เป็นเรื่องของการช่วงชิงการนำในการสร้างค่านิยม หรือการสร้าง ความหมายชุดใหม่ให้กับสิ่งที่ต่อสู้หรือเรียกร้อง เพื่อให้มีฐานะเป็นค่านิยมหลักในสังคม (2) ประชาธิปไตยแบบเข้มข้นเป็นเรื่องของการคัดค้านหาวิธีการสร้างอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับคุณค่าแบบประชาธิปไตย โดยการยอมรับและเปิดพื้นที่ให้กับอัตลักษณ์ต่างๆ อยู่ร่วมกันในรูปของความขัดแย้งและความแตกต่างมากกว่าการทำให้เหมือนกัน (3) ประชาธิปไตยแบบเข้มข้นจะเน้นบทบาทที่ยั่งยืนแข็งของพลเมืองในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และเน้นในเรื่องความหลากหลายโดยการขยายฐานของประชาธิปไตยให้กว้างออกไป โดยรวมเอาเรื่องของชุมชน ความเป็นพลเมือง อัตลักษณ์ และสิ่งต่างๆ ที่เคยถูกปิดกั้นในระบบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมเข้าไว้ด้วย (4) ประชาธิปไตยแบบเข้มข้นเป็นระบบที่ไม่มีข้อยุติเด็ดขาดแน่นอนตายตัว และไม่ใช้	(1) แนวคิดเรื่องอำนาจชีวะของฟูโก (2) แนวคิดเรื่องการเมืองของการรื้อสร้างของแดร์ริดา (3) แนวคิดเรื่องการเมืองเชิงสุนทรียศาสตร์ของลิโยตาร์ด (4) แนวคิดเรื่องการโต้เถียงของลิโยตาร์ด (5) แนวคิดเรื่องการกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็นของเดอเลซ (6) แนวคิดเรื่องการเมืองของการเป็น-เสียงส่วนน้อยของเดอเลซ (7) แนวคิดเรื่องการมีส่วนของภาคส่วนที่ไม่มีส่วนทางการเมืองของ รัองซีแยร์ (8) แนวคิดเรื่องสุนทรียศาสตร์ของการเมืองของรัองซีแยร์

¹³ รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดูใน ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร, 2545; 2553; Kriesi and Others, 2013; และ Blaug, 1999.

สภาการณ์ทางการเมือง	สาระสำคัญ	แนวคิดทฤษฎีรองรับ
	ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แล้ว แต่เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่ประชาธิปไตยที่กำลังจะเกิด/กำลังจะเป็น เป็นพื้นที่ของการลั่นไห/เปลี่ยนแปลง ขึ้นอยู่กับการปะทะประสานระหว่างอัตลักษณ์ต่างๆ ในสังคม	(9) แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยของผู้ที่ไม่มีส่วนของรื่องซีแฮร์
(5) การเมืองโลก (Global Politics) ¹⁴	(1) การเมืองโลกเป็นแนวคิดที่ทำทนายวิคิดแบบอำนาจธิปไตยของรัฐที่แยกเค็ดขาดระหว่างภายใน/ภายนอกประเทศ โดยช่วยให้มองเห็นถึงความสลับซับซ้อนของการเชื่อมต่อแบบต่างๆ ที่ดัดข้ามอาณาเขตของรฐชาติ ทำให้มองเห็นประเด็นปัญหาใหม่ๆ ที่มีลักษณะดัดข้ามเขตแดน และการร่วมมือประสานงานในระดับข้ามชาติเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกันในรูปแบบของการบริหารจัดการระดับโลก (2) การเมืองโลกคือระเบียบโลกชุดใหม่ที่หนีห่างไปจากตรรกะความเป็นศูนย์กลางของรฐชาติในการเมืองระหว่างประเทศ หน่วยในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการเมืองไม่ใช่รฐชาติ แต่เป็นโลก ภูมิภาค หรือระบบนานาชาติที่กำหนดและบังคับใช้ระเบียบโลก (3) แนวคิดเรื่องการเมืองโลกเป็นการเคลื่อนย้าย ถ่ายโอน และเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจทางการเมืองจากรฐชาติสู่องค์กร สถาบัน	(1) แนวคิดเรื่องอำนาจชีวะของฟูโก (2) แนวคิดเรื่องการกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็นของเคอเลิซ

¹⁴ รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ดูใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2553ข.; Purkitt, 2002; Kegley and Wittkopf, 2001; และ McGrew and Lewis, 1992.

สภาการณ์ทางการเมือง	สาระสำคัญ	แนวคิดทฤษฎีรองรับ
	ที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการเมืองในยุโรปยุคกลางที่อำนาจแบบต่างๆ ซ้อนทับกันในหลายระดับและขัดแย้งกัน แต่ดำรงอยู่ด้วยกันภายใต้อาณาเขตที่ไม่แน่นอนตายตัว	

3. ลักษณะสำคัญของปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่มีทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจว่าอำนาจมีลักษณะฟุ้งกระจาย ไม่ยึดโยงอยู่กับตัวบุคคล สถานภาพหรือสถาบัน แต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของความสัมพันธ์และปฏิบัติการของความสัมพันธ์นั้น การใช้อำนาจจะเป็นไปในลักษณะของอำนาจอ่อน (soft power) โดยการปกครองจิตวิญญาณของประชาชน มากกว่าการใช้อาวุธและกำลังทหารซึ่งถือว่าเป็นอำนาจแข็ง (hard power)

(2) ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่จะมุ่งเน้นในเรื่องของการเสนอหรือเปิดปมปัญหาที่ถูกกลบเกลื่อน ปิดบังหรือทับซ้อนไว้ในสังคมให้ปรากฏขึ้นมา สลายความย้อนแย้งภายในปมปัญหาที่ถกเถียงกัน เพื่อแก้ไขความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เป็นธรรม และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

(3) ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของสุนทรียศาสตร์ (aesthetics) ไม่สามารถหาหลักเกณฑ์ใดๆ มาวัดความถูกต้องและชอบธรรมได้ เครื่องมือที่จะนำไปสู่ทางออกทางการเมืองก็คือการโต้เถียง (dispute) ความยุติธรรมที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้เมื่อระบบการเมืองที่เป็นอยู่ นำเราไปสู่การโต้เถียงอันไม่มีที่สิ้นสุด

(4) ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่จะมุ่งเน้นในเรื่องของการกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็น (becoming) ไม่เชื่อในเรื่องของเอกลักษณ์และระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว การเมืองเป็นเรื่องของเสียงส่วนน้อย (minoritarian) ที่พยายามต่อต้านจัดขึ้นอำนาจกระแสหลักที่ครอบงำสังคมอยู่ ก่อให้เกิดการสลายเส้นแบ่งต่างๆ ที่ดำรงอยู่ และนำไปสู่การลากเส้นแบ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา

(5) ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่จะให้ความสำคัญกับภาคส่วนที่ถูกเก็บกด ปิดกั้น ไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง โดยพยายามหาวิธีสลายระเบียบกฎเกณฑ์และเส้นแบ่งต่างๆ ที่ดำรงอยู่ เพื่อเปิดพื้นที่

ให้กับภาคส่วนที่ไม่มีส่วนทางการเมืองให้สามารถเข้ามามีส่วนในกระบวนการปกครองและถูกปกครอง

(6) ประชาธิปไตยแบบหลังสมัยใหม่เป็นระบบทางการเมืองซึ่งมีที่ว่างไว้กับการเห็นแย้งหรือการไม่เห็นด้วย (disagreement) และภาคส่วนที่ไม่เคยมีสิทธิมีเสียงมาก่อน เป็นประชาธิปไตยของคนที่ไม่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่ใช่ประชาธิปไตยแบบเลือกตั้งตัวแทน

จากข้อมูลที่น่าเสนอมาทั้งหมดในงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าในการที่วรรณกรรมที่เกี่ยวกับปรัชญาการเมืองตะวันตกส่วนใหญ่มักจะแบ่งปรัชญาการเมืองออกเป็น 3 ยุค คือ (1) ปรัชญาการเมืองยุคคลาสสิก (Classical Political Philosophy) (2) ปรัชญาการเมืองยุคกลาง (Middle Age Political Philosophy) และ (3) ปรัชญาการเมืองยุคสมัยใหม่ (Modern Political Philosophy) นั้น ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงอีกต่อไป เนื่องจากในปัจจุบันมีปรัชญาการเมืองแบบใหม่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างออกไปจากยุคก่อนหน้าอย่างชัดเจน นั่นก็คือ “ปรัชญาการเมืองยุคหลังสมัยใหม่” (Postmodern Political Philosophy) ซึ่งถือได้ว่าเป็นปรัชญาการเมืองยุคที่ 4

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวคิดต่อวงวิชาการรัฐศาสตร์ในประเทศไทยว่า ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลเกี่ยวกับยุคของปรัชญาการเมืองในเอกสารและตำราต่างๆ จาก 3 ยุค เป็น 4 ยุค ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และที่สำคัญก็คือวงการรัฐศาสตร์จะได้มีกรอบแนวคิดชุดใหม่ในการมองหรือการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างลุ่มลึกและรอบด้าน อันจะทำให้การกำหนดนโยบายและการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- เกษม เพ็ญภินันท์. (2554). *หลังสมัยใหม่กับการศึกษารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. ใน *รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แนวหลังสมัยใหม่นิยม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). *ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- _____. (2552). *สุนทรียศาสตร์กับการเมืองภาคประชาชน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- _____. (2553ก). *ความคิดทางการเมืองของฌาคส์ ร็องซีเยร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ.

- _____. (2553ข). รัฐ-ชาติกับ (ความไร้) ระเบียบโลกชุดใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- _____. (2556). ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- ธีระ นุชเปี่ยม. (2541). การเมืองโลกหลังสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรมบรรณกิจและการพิมพ์.
- สรวิศ ชัยนาม. (2552). จักรวรรดิอเมริกา: ประวัติศาสตร์แบบทวนกระแส อัตลักษณ์ ชีวอำนาจ. กรุงเทพฯ: Green Print Co.Ltd.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2555). คิดอย่างมิเชล ฟูโกต์ คิดอย่างวิพากษ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Beardsworth, Richard. (1996). **Derrida & the Political**. London: Routledge.
- Blaug, Ricardo. (1999). **Democracy, Real and Ideal: Discourse Ethics and Radical Politics**. New York: State University of New York Press.
- Bogason, Peter. (2004). "Postmodern Public Administration" in Ferlie B. Ewan; Lynn Larry and Pollitt Christophey. **Handbook of Public Management**. London: Oxford University Press.
- Brockling, U.; Krasmann, S.; and Lemke, T. (2011). **Governmentality: Current Issues And Future Challenges**. New York: Routledge.
- Dickens, David R. and Fontana, Andrea. (1994). **Postmodernism and Social Inquiry**. London: UCL Press Ltd.
- Downing, Lisa. (2008). **The Cambridge Introduction to Michel Foucault**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Drolet, Michael, ed. (2004). **The Postmodernism Reader: Foundation Texts**. London: Routledge.
- Farmer, David J. (1997). "Derrida, Deconstruction, and Public Administration." in **The American Behavioral Scientist**. Vol. 41, No. 1, pp. 12-27.
- Foucault, Michel. (1994). **Power : Essential Works of Foucault 1954-1984**. New York: The New Press.
- Garrison, Jim. (2004). **America as Empire: Global Leader or Rogue Power**. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc.

- Gutting, Gary. (2001). **French Philosophy in the Twentieth Century**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gutting, Gary. ed. (2006). **The Cambridge Companion to Foucault**. 2nd ed. New York: Cambridge University Press.
- Hobson, Barbara. ed. (2003). **Recognition Struggles and Social Movements: Contested Identities, Agency and Power**. Cape Town: Cambridge University Press.
- Holland, Eugene W. (1999). **Deleuze and Guattari's Anti-Oedipus : Introduction to Schizoanalysis**. New York: Routledge.
- Kaufman, Eleanor and Heller, Kevin J. eds. (1998). **Deleuze & Guattari : New Mappings in Politics, Philosophy, and Culture**. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Kegley, Charles W. Jr. and Wittkopf, Eugene R. (2001). **The Global Agenda: Issues And Perspectives**. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Kelly, Mark G. E. (2009). **The Political Philosophy of Michel Foucault**. New York: Routledge.
- Kriesi, Hanspeter, and others. (2013). **Challenges to Democracy in the 21st Century: Democracy in the Age of Globalization and Mediatization**. New York: Palgrave Macmillan.
- Love, Maryann C. (2011). **Beyond Sovereignty: Issues for a Global Agenda**. Boston: Wadsworth.
- Lyotard, Jean-Francois. (1984). **The Postmodern Condition: A Report on Knowledge**. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- May, Todd. (2005). **Gilles Deleuze : An Introduction**. Cambridge: Cambridge University Press.
- McDonald, Kevin. (2006). **Global Movements: Action and Culture**. Victoria: Blackwell Publishing.
- McGrew, Anthony G. and Lewis Paul G. et al. (1992). **Global Politics: Globalization And The Nation-State**. Oxford: Polity Press.
- McSWITE, O. C. (1996). "Postmodernism, Public Administration, and the Public Interest." In **Refounding Democratic Public Administration: Modern Paradoxes, Postmodern Challenges**. California: SAGA Publications.

- Moss, Jeremy. ed. (1998). **The Later Foucault : Politics and Philosophy**. London: SAGE Publications Ltd.
- Patton, Paul. (2000). **Deleuze and the Political**. London: Routledge.
- Purkitt, Helen. (2002). **World Politics**. 23rd ed., Annual Editions. Connecticut: McGraw-Hill.
- Ranciere, Jacques. (1999). **Disagreement: Politics and Philosophy**. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Readings, Bill. (1991). **Introducing Lyotard : Art and Politics**. London: Routledge.
- Simons, Jon. (1995). **Foucault & the Political**. New York: Routledge.
- Sim, Stuart. (1996). **Jean-Francois Lyotard**. New York: Prentice Hall/Harvester Wheatsheaf.
- Sorensen, Georg. (2004). **The transformation of the state: Beyond the Myth of Retreat**. New York: Palgrave Macmillan.
- Spicer, Michael W. (1997). "Public Administration, the State, and the Postmodern Condition: A Constitutionalist Perspective." in **The American Behavioral Scientist**. Vol. 41, No.1, pp. 90-102.
- Spicer, Michael W. (2001). **Public Administration and the State: A Postmodern Perspective**. Alabama: The University of Alabama Press.
- Stivale, Charles J. ed. (2007). **Gilles Deleuze : Key Concepts**. Stocksfield: Acumen Publishing Ltd.
- Tallack, Douglas. ed. (1995). **Critical Theory : A Reader**. New York: Harvester Wheatsheaf.
- Williams, James. (1998). **Lyotard : Towards a Postmodern Philosophy**. Cambridge: Polity Press.
- Woller, M. Gary. (1997). "Public Administration and Postmodernism: Editor's Introduction" in **The American Behavioral Scientist**. Vol. 41, No. 1, pp. 9-11.
- Zirakzadeh, Cyrus E. (2006). **Social Movements in Politics: A Comparative Study**. New York: Palgrave Macmillan.